

КОЛДОНМО

КЫРГЫЗСТАНДЫН ЖОГОРКУ КЕСИПТИК БИЛИМ БЕРҮҮ УЮМДАРЫНЫН ИНСТИТУТТУК АККРЕДИТАЦИЯЛООДО ӨЗҮН-ӨЗҮ БААЛОО

Кыскартуулар:

ББУ - Билим берүү уюму

ЖПББ - Жогорку кесиптик билим берүү

ББП - Билим берүү программалары

УКА - Улуттук квалификациялык алкактарды

Киришүү

Билим берүү уюмун (ББУ) институционалдык аккредитациялоо – билим берүү уюмунун Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан аныкталган талаптарга жана критерийлерден төмөн эмес белгиленген талаптарга жана критерийлерге ылайык келүүсүн таануу максатында билим беруу уюмун башкаруу сапатынын деңгээлин баалоонун жол-жобосу, жана «Сапаттуу Билим» агенттигинин стандарттарына жана критерийлерине дал келүүсүн аныктоого арналган.

Институттук аккредитация – бул бүткүл системаны камтыган жана башкаруунун аспектилерине жана көрсөтүлүүчү кызматтардын сапатын башкарууга, жарыяланган статуска (Билим берүү уюмунун статусу жөнүндө типтүү жобого ылайык) ылайыктуулугуна көңүл бурган аккредитация.

Институттук аккредитация программанын аккредитациясы менен бир убакта болушу мүмкүн, ал аккредитациянын бир бөлүгү катары жарыяланышы керек. Институционалдык аккредитация уюмдун сапатты башкаруу мүмкүнчүлүгүнө жана мүмкүнчүлүгүнө ээ экендигин тастыктайт жана анын бардык программаларынын сапатын камсыздайт.

Колдонмо аккредитациялоо процессин жөнгө салат жана аны агенттиктин өзү да, билим берүү уюму да аккредитацияга даярдоодо колдонсо болот.

Институттук аккредитациянын стандарттары жана критерийлери билим берүү уюмунун билим сапатын ички камсыз кылууга багытталган жана төмөнкү принциптерге негизделет:

- билим берүү кызматтарынын сапаты үчүн билим берүү уюмдарынын жоопкерчилиги;
- сапатты камсыздоо билим берүү системаларынын, программаларынын жана студенттеринин көп түрдүүлүгүнө шайкеш келет;
- сапатты камсыздоо сапат маданиятын өнүктүрүүнү колдойт;
- сапатты камсыздоо студенттердин, башка бардык кызыкдар тараптардын жана коомдун керектөөлөрүн жана күтүүлөрүн эске алат.

Жогорку кесиптик билим берүү уюмдарын институттук аккредитациялоодо өзүн өзү баалоо боюнча колдонмо (мындан ары - Колдонмо) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин 2024-жылдын 15-майындагы № 246 токтому менен бекитилген «Билим берүү чөйрөсүндөгү аккредитациялоо талаптары жана критерийлери» Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2020-жылдын 18-сентябрындагы № 491 “Улуттук квалификациялык алкактарды бекитүү жөнүндө” токтому менен бекитилген жогорку кесиптик билим берүү уюмдарына карата аккредитациялык талаптарга ылайык иштелип чыккан стандарттарды жана критерийлерди камтыйт.

Колдонмодо өзүн-өзү баалоо жол-жобосу боюнча сунуштар, Улуттук квалификациялык алкактарды (УКА) нын белгилүү деңгээлине ылайык келүүнү эске алуу менен

стандарттарды жана аккредитациялоо критерийлерин колдонуу боюнча комментарийлер берилген. Өзүн-өзү баалоонун жыйынтыгы боюнча билим берүү уюму “Сапаттуу Билим” агенттигинин кароосуна жана чечим кабыл алуусуна отчет тапшырат.

Колдонуу тармагы:

1.1. Колдонмо билим берүү программаларынын жетекчилерине, Кыргыз Республикасынын билим берүү уюмдарынын мугалимдерине, студенттерине жана кызматкерлерине, “Сапаттуу Билим” аккредитациялоо агенттигинин эксперттерине, ошондой эле иш берүүчүлөргө, бүтүрүүчүлөргө, ата-энелерге жана башка кызыкдар тараптардын өкүлдөрүнө арналган.

1.2. Бул колдонмо негизги билим берүү программаларына ички өзүн өзү баалоо, күчтүү жана алсыз жактарын аныктоо үчүн, ошондой эле тиешелүү ички ченемдик жана методикалык документтерди иштеп чыгууда колдонулат.

2. Өзүнө өзү баа берүүнүн этаптары:

- Өзүнө өзү баа берүү боюнча жумушчу топту даярдоо жана түзүү.
- Кызматкерлерге жана студенттерге алдыда боло турган өзүнө өзү баа берүү тууралуу билдирүү.
- Өзүнө өзү баа берүү критерийлерин иштеп чыгуу.
- Билдирүүлөрдү жана маалыматтарды жыйноо, талдоо жана баалоо.
- Күчтүү жана алсыз тараптарды талдоо.
- Өзүнө өзү баа берүү боюнча отчетту жазуу.
- Өзүнө өзү баа берүү боюнча отчетту кеңири чөйрөдө талкуулоо.
- Жакшыртуу боюнча сунуштамаларды иштеп чыгуу.

Өзүнө өзү баа берүүнүн принциптери. Өзүнө өзү баа берүү: процессти уюштурууга карата негизги принциптер жана ыкмалар.

Аккредитация өткөрүүнүн алдында билим берүү уюму тарабынан өзүнө өзү баа берүү жүргүзүлөт. Өзүнө өзү баа берүүнүн максаты - билим берүү уюмунун ишмердигинин жана программаларынын институционалдык жана программалык аккредитациялоонун стандарттары менен критерийлерине, ошондой эле берилип жаткан билим берүүчүлүк кызматтардын Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптарына дал келишине ички баа берүүсү болуп саналат.

Билим берүү уюмдарынын/программаларынын өзүнө өзү баа берүүсү Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптарынын, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн орто жана жогорку кесиптик программаларын ишке ашырып жаткан аккредитациялануучу билим берүү уюмуна карата коюлуучу талаптарга ылайык жана Агенттик тарабынан аныкталган стандарттар менен критерийлердин негизинде өткөрүлөт.

Билим берүү уюму өзүнө өзү баа берүүнүн материалдарын Агенттик тарабынан отчет берүүгө карата белгиленген талаптарга ылайык, өзүнө өзү баа берүү процедурасы аяктагандан кийинки 10 жумушчу күн ичинде отчет түрүндө Агенттике берет.

Өзүнө өзү баа берүүнүн мөөнөтү аккредитациялануучу билим берүү уюму менен макулдашылат жана Агенттик тарабынан бекитилет.

Билим берүү уюму акыркы аккредитациянын иштөө мөөнөтү аяктаганга чейин 6 айдан кем эмес убакыт ичинде аккредитациядан өтүү үчүн Аккредитациялык агенттигине арыз берет. Өзүнө өзү баа берүүнү өткөрүү үчүн билим берүү уюму ББПнын, кызматкерлеринен жана студенттердин катарынан турган комиссияны түзөт, алар карап чыгуунун жана талдоонун негизинде өз уюмунун күчтүү жана алсыз жактарын ачып көрсөтөт, далилдерди чогултат, стандарттардын жана сапаттын критерийлери боюнча уюмдун эффективдүүлүгү тууралуу пикирин билдирет жана өз корутундулары жөнүндө отчет даярдайт, жакшыртуунун жолдору боюнча сунуштарды иштеп чыгат. Уюм ошондой эле өзүнүн Мамстандарттын талаптарына жана Аккредитациялык агенттиктин Стандарттары менен критерийлерине

канчалык жакшы дал келе тургандыгына баа бериши керек, тактап айтканда: 1) алар дал келеби, же 2) жарым-жартылай дал келеби, же 3) дал келбейт. Өзүнө өзү баа берүү иш жүзүндөгү маалыматтарды, анын ичинде кызыккан тараптардын өкүлдөрүнөн болгон кайра байланыштарды чогултууну талап кылат. Өзүнө өзү баа берүү жөнүндө жакшы отчет ар бир критерийге карата материалдарды ырастоо жана далилдөө менен билим берүү уюмунун абалына болгон объективдүү талдоону камтыйт.

Өзүнө өзү баа берүүнүн материалдары өзүн андан ары жакшыртуу үчүн маалыматтык база болуп саналат, ошондуктан бул процесс билим берүү уюмунун бардык денгээлдериндеги өзүнө конструктивдүү сын берүүчү абдан маанилүү фактор болуп саналат. Өзүнө өзү баа берүү – бардык ички кызыккан тараптарды жана бир жагынан сырткы кызыккан тараптардын өкүлдөрүн өзүнө тартып туруучу узак процесс.

Өзүнө өзү баа берүү билим берүү уюмунун ишмердиги жана ички, сырткы баа берүү учурундагы анын жыйынтыктарынын сапаты тууралуу маалыматты алуунун куралы болуп саналат. Өзүнө өзү баа берүүнүн жардамы менен өз миссиясын ийгиликтүү аткаруу жана окутуунун пландаштырылган жыйынтыктарына жетишүү максатында билим берүү уюмунун сапатты камсыз кылуусундагы ички системасынын функционалдуулугун (ишке жөндөмдүүлүгүн) жана натыйжалуулугун аныктоого болот.

Өзүнө өзү баа берүү ишмердиктин күчтүү жана алсыз аспектилерин талдоо менен коштолот жана кызыккан тараптардын керектөөлөрүн эске алуу менен бекитилген стандарттарга, сапаттын критерийлерине ылайык өткөрүлөт жана билим берүү уюмунун миссиясы менен билим берүүчүлүк максаттарына жооп берет.

Өзүнө өзү баа берүү системдүү жана түзүмдөштүрүлгөн мамиле кылууну талап кылат. Өзүнө өзү баа берүүнүн жыйынтыгы боюнча билим берүү уюму сапатты ичтен камсыз кылуу саясатына жана процедурасына, стратегиялык планына өзгөртүүлөрдү киргизет, бул билим берүү уюмунун алсыз жактарын жоюу жана ресурстарды, процесстерди жыйынтыктарды өркүндөтүү боюнча аракет кылуу пландарын ишке ашырууну максат кылат. Билим берүү уюму ошондой эле себептерди аныктоо жана өзүнүн ишмердигиндеги жыйынтыктарды өркүндөтүү максатында аккредитациянын эрежелерисиз эле өз демилгеси менен өзүнө өзү баа берүүнү жүргүзө алат. Бул учурда өзүнө өзү баа берүү билим берүү уюмунун сапатты ичтен башкаруусундагы аспаптардын бири катары эсептелинет.

I. Өзүнө өзү баа берүү отчеттун структурасы

Отчет төмөнкү пункттарды камтыган

Өзүнө өзү баа берүү төмөнкүдөй милдеттүү критерийлерди камтыйт жана төмөнкүлөрдү баяндап берүүсү керек:

Профиль (титул барагы)

- билим берүү уюмунун жетекчисинин билдирүүсү

- Мазмун

- Программанын аккредитациясынын стандарттары боюнча өзүн өзү баалоо боюнча жумушчу топ

- аббревиатуралар жана белгилер

- билим берүү уюму жөнүндө маалымат

- Билим берүү программасы жөнүндө маалымат

- Корутунду

- Тиркемелер

профилден (титулдук баракчадан) башталышы керек: билим берүү уюмунун толук аталышы (жогоруда), аккредиттелген программанын аталышы жана төмөнкү маалыматтар:

Багыт окутуу/адистик	
Окутуу профили/адистиги	
Квалификациясы	
Окуу формасы	

Стандарттык окуу мөөнөтү	
эмгек интенсивдуулугу (Трудоемкость)	
Билим берүү ишин жүргүзүү укугуна лицензия жөнүндө маалымат	
Мурунку аккредитация жөнүндө маалымат (сертификаттар)	
Байланыш маалыматтары (дареги, веб-сайты, электрондук почтасы, телефону)	
Байланышчу адам (толук аты-жөнү, электрондук почтасы, телефону)	

Отчетко коюлган жалпы талаптар:

Өзүнө баа берүү боюнча отчет белгиленген формага (1-Тиркеме) ылайык А4 форматындагы кагазга жазылат жана төмөнкүдөй бөлүктөрдөн турат::

- титульный барак;
- мазмуну;
- кыскартуулардын тизмеси;
- киришүү;
- минималдуу талаптардын аткарылышын талдоолор жана далилдөөлөр;
- бүтүм;
- тиркемелер.

Минималдуу талаптардын аткарылышын талдоолор жана далилдөөлөр бөлүмүндө ББУнун ишмердигинин жыйынтыктары анын жакшы жана начар жактарын аныктоо менен көрсөтүлөт, корутундулар жана 7-тиркемеге ылайык баалоолорду эске алуу менен жакшыртуулар боюнча көрсөтмөлөр берилет:

- документтердин жана ресурстардын болушу;
- ишке ашыруунун механизмдери/иш жүзүндө колдонууга киргизилиши;
- иштин жыйынтыктары боюнча берилген баалар;
- ишмердикти жакшыртуу боюнча пландар.

Корутунду өзүнө ыйгарым укугу бар органдарда аккредитациядан өтүү тууралуу минималдуу талаптарга жана көрсөтмөлөргө ББУнун/ББПнын дал келүүсү жөнүндөгү Комиссиянын акыркы бүтүмдөрүн камтыйт.

2. Отчеттун экинчи бетинде аккредиттелген программа боюнча берилген маалыматтардын аныктыгы жөнүндө билим берүү уюмунун жетекчисинин төмөнкүдөй мазмундагы билдирүүсү бар:

«Мен, [уюмдун жетекчисинин аты-жөнү] бул өзүн-өзү баалоо отчетунда [аккредитацияланган негизги билим берүү программалары, билим берүү уюмунун аталышы] [отчеттун негизги бөлүгүнүн барактарынын саны, б.а. тиркемелерсиз] беттеринде билим берүү уюмундагы негизги билим берүү программасын ишке ашыруу боюнча билим берүү уюмунун ишмердүүлүгүн адекваттуу жана толук мүнөздөгөн таптакыр ишенимдүү, так жана ар тараптуу маалыматтар берилет.

Арызга билим берүү уюмунун жетекчиси жеке кол коет.

3. Үчүнчү бетте отчеттун мазмуну бөлүмдөргө жана бөлүмчөлөргө түзүлөт.

4. Төртүнчү бетте буйруктун номерин көрсөтүү менен аккредитацияланган программага өз алдынча баа берүүнү жүргүзүү боюнча жумушчу топ жөнүндө маалымат берилет.

5. Бешинчи баракта аббревиатуралар жана белгилер берилет - отчетто колдонулган бардык аббревиатуралардын, белгилердин, (аббревиатуралардын) тизмеси келтирилет.

Билим берүү уюму жөнүндө маалыматтар: билим берүү уюмун түзүү жөнүндө маалыматтарды (билим берүү уюмунун кыскача тарыхы, чечимдери, буйруктары, мамлекеттик каттоо жөнүндө күбөлүктөрү, лицензиялары, аккредитациялоо жөнүндө күбөлүктөрү, коомдук уюмдардын түзүмү, уюштуруучулардын жана башкаруу), миссиясы, билим берүү максаттары жана милдеттери, ишке ашырылып жаткан билим берүү

программаларынын тизмеси, сыйлыктары жана жетишкендиктери, билим берүү программасынын тарыхы, артыкчылыктары жана кемчиликтери.

Өзүн-өзү баалоонун жыйынтыгы боюнча билим берүү уюму жөнүндө маалымат аккредитациялоо стандарттарынын 1-4 бардык критерийлеринин аткарылышы жөнүндө негизги текст болуп саналат (далилдик документтерге жана арыздар түрүндөгү материалдарга милдеттүү шилтемелер менен), ар бир окуунун аягында критерий боюнча аткарылуу даражасына баа берилиши керек: аткарылган, комментарийлер менен аткарылган, аткарылган эмес. Ар бир стандарттын аягында күчтүү жана алсыз жактарын көрсөтүүчү SWOT анализи, ошондой эле алсыздыктарды жоюу боюнча чаралар бар. Андан кийин агенттиктин аккредитациялоо стандарттарынын талаптарына шайкештик даражасына акыркы баа берилет - толук ылайыктуу, жарым-жартылай ылайыктуу же туура эмес.

Стандарт 1. Билим берүү сапатын камсыз кылуу саясаты.

Стандарт 2. Адам ресурстарын башкаруу.

Стандарт 3. Материалдык жана маалыматтык ресурстар.

Стандарт 4. Финансылык ресурстарды башкаруу.

Корутунду: өз алдынча баа берүүнүн жана билим берүү программасын ишке ашыруунун натыйжалуулугун талдоонун жыйынтыгы боюнча ар бир стандарт боюнча (1-4) күчтүү жана алсыз жактары негизги тексттен алынып, алсыздыктарды жоюу чаралары жана аккредитацияга ылайык стандарттар - толук ылайыктуу, жарым-жартылай ылайыктуу, туура келбейт.

Тиркемелер: белгилүү бир критерийдин аткарылышын көрсөткөн негизги же кошумча далилдерди жана тастыктоочу документтерди жана материалдарды камтыйт. Тиркемелерди үзгүлтүксүз номерлөө текстте көрсөтүлгөн шилтемелер менен колдонулат.

Отчеттогу тексттин шрифти 12 Times New Roman, бөлүмдөрдүн аталыштары жазылган шрифт – 14 Times New Roman, болушу керек жана аларды кара шрифт менен белгилеп коюу зарыл. Тексттеги саптардын аралыгы - бирден болот, отчеттун бардык беттерине номерлер коюлушу керек.

Барактардын талаасы: сол жактан – 2,5 см, оң жактан – 1,5 см, жогору жана ылдый жактарынан – 2 см. болот. Отчеттун текстиндеги таблицалар жана графиктер аталышка ээ болуп, номерлери коюлушу керек. Отчетко карата тиркемелерге да номерлер коюлат. Отчеттун текстинде келтирилген шилтемелер документтин аталышы тууралуу маалыматты, документти тастыктай турган бетти, тиркеменин номерин камтышы керек.

Аккредитациядан өтүү үчүн арыз акыркы өткөн аккредитациясынын мөөнөтүнүн бүтүшүнө 3 ай калганга чейинки мезгилде берилет.

Билим берүү уюмунун жетекчиси берилген документтердин тууралыгына жеке жоопкерчилик кылат.

Арыз жана документтер кыргыз же орус тилинде кагазга жазылган же электрондук түрүндө берилет.

Маалымат технологиялары аркылуу аккредитациядан өтүү үчүн кайрылуу учурунда ББУ агенттиктин электрондук почтасына www.sapattuubilim@mail.ru же болбосо агенттиктин сайтындагы белгиленген формада арызын толтурат жана ошол эле учурда сканерден көчүрүлгөн документтердин түп нускаларын электрондук форматта <https://sapatbilim.kg/> платформага тиркейт .

Колдонмодо билим берүү уюмунун өзүн-өзү баалоо жол-жобосу боюнча сунуштар, стандарттарды жана аккредитация критерийлерин колдонуу боюнча комментарийлер берилген. Өзүн-өзү баалоонун жыйынтыгы боюнча билим берүү уюму “Сапаттуу Билим” агенттигинин кароосуна жана чечим кабыл алуусуна Өзүн-өзү баалоонун отчетун тапшырат.

1. Жогорку профессионалдык билим берүү уюмдарын аккредитациялоонун стандарттары жана критерийлери

Стандарт 1. Билим берүүнүн сапатын камсыздоо саясаты.

Билим берүү уюму коомчулук үчүн жеткиликтүү болгон жана аларды стратегиялык башкаруунун бир бөлүгү болуп саналган сапатты камсыздоо саясаты (миссиясы, көз карашы, сапат саясаты, стратегиялык жана учурдагы пландар, ишке ашырылуучу программалардын жана процесстердин сапатын баалоо критерийлери) болушу керек. Кызыктар тараптарды тартуу менен тиешелүү структуралар жана процесстер аркылуу сапат саясатын жана маданиятын ишке ашыруунун жол-жоболору иштелип чыккан. Университеттин билим берүү программаларын иштеп чыгуу жана бекитүү жол-жоболору, окуунун күтүлгөн натыйжаларына жетүү механизмдери

1-стандарттын критерийлери:

1.1. Билим берүү уюмунун миссиясы, көз карашы, сапат саясаты, стратегиялык жана ишке ашырылуучу пландары болушу керек, алар билим берүү уюмунун миссиясына жетишүүгө көмөктөшөт жана кызыктар тараптардын керектөөлөрүн канааттандырат.

1.2. Билим берүү уюму стратегиялык жана учурдагы пландардын аткарылышына жыл сайын мониторинг жүргүзүүнү, ишке ашыруунун натыйжаларына талдоо жүргүзүүнү жана тиешелүү оңдоолорду киргизүүнү камсыз кылууга тийиш. Билим берүү уюмунун Камкорчулар кеңеши билим берүү саясаты жана сапатын камсыз кылуу үчүн жооптуу процесске катышат.

1.3. Билим берүү уюму билим берүүнүн сапатын камсыз кылуу системасын ишке ашырууга, көзөмөлдөөгө жана кайра карап чыгууга билим берүү уюмунун жетекчилигинин, кызматкерлеринин, студенттеринин (магистрлеринин) жана кызыктар тараптардын катышуусун көрсөтүүгө милдеттүү.

1.4. Билим берүү уюму билим берүүнүн сапатын башкаруунун документтештирилген системасын колдонуу менен билим берүүнүн сапатын камсыз кылуу системасын ишке ашырууга тийиш.

1.5. Билим берүү уюму билим берүүнүн сапатын башкаруунун документтештирилген системасын колдонуу менен сапатты камсыздоо системасын ишке ашыруу үчүн жооптуу билим берүү уюмунун жооптуу адамдарынын (кызматтарынын) болушун көрсөтүүгө милдеттүү.

1.6. Билим берүү уюму Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптарына, окутуунун НРК деңгээлине жана ЖОЖдун миссиясына ылайык, заманбап эмгек рыногунун талаптарын эске алуу менен негизги билим берүү программаларын (НББП) иштеп чыгуунун, макулдашуунун жана бекитүүнүн документтештирилген тартибине ээ.

1.7. Билим берүү уюму студенттердин чыгармачылык ой жүгүртүүсүн жана атаандаштыкты активдештирүү принциптеринин негизинде окуучуга багытталган окутуу процессин курат жана окуучуларды билим берүү процессин биргелешип курууга шыктандырат.

1.8. Билим берүү уюму студенттердин жетишкен окуу натыйжаларына мониторинг жүргүзүү системасын, мониторингди чогултуунун так жол-жоболорун жана инструменттерин жана окуучулардын окуу жетишкендиктери жөнүндө маалыматтардын негизинде кийинки аракеттерди камсыз кылат.

1.9. Билим берүү уюму билим берүү программалары боюнча окууну аяктаган жана күтүлгөн окуу натыйжаларына жетишкен окуучуларды НРК деңгээлине ылайык билими жөнүндө документ менен камсыз кылат.

1.10. Билим берүү уюму бүтүрүүчүлөр менен иш алып барат, ишке орношууга жана алардын кесиптик ишмердигине мониторинг жүргүзөт.

1.11. Билим берүү уюму кызыктар тараптарга анын ишинин миссиясы, стратегиясы жана натыйжалары жөнүндө маалымат берүүнү камсыз кылууга тийиш.

1.12. Билим берүү уюму өзүнүн академиялык репутациясын жогорулатуу боюнча чараларды көрүп жатат.

1.13. Билим берүү уюму билим берүү чөйрөсүнүн коопсуздугун камсыз кылат.

Негизги документтер: - бекитилген жана жарыяланган: сапатты камсыздоо жасаатында билим берүү уюмунун миссиясы жана саясаты; - стратегиялык жана учурдагы пландар; - стратегиялык жана оперативдүү документтерди иштеп чыгуунун методологиясын чагылдырган документтер (протоколдор, чечимдер, токтомдор, сайт ж.б.); - сапатты камсыздоонун ички системасы жөнүндө бекитилген Жобо; - Камкорчулар кеңеши жөнүндө жобо; - билим берүүнүн сапатын камсыз кылуу системасын кайра карап чыгууга кызыктар тараптардын катышуусунун механизмдери; - билим берүү уюмунун иштелип чыккан процесстерин жана аларды документтештирүү; - түзөтүүчү жана алдын алуучу иш-чараларды талдоо; - кызыктар тараптардын канааттануусун талдоо; - НББПны иштеп чыгуу жана бекитүү боюнча документтер; - окуунун күтүлгөн натыйжаларына жетүү үчүн студенттердин билимин баалоо, анын ичинде студенттин өз алдынча иштери (СӨИ), студентке багытталган окутуу системасы боюнча документтер; - билими жөнүндө аттестаттарды уюштуруу жана берүү жөнүндө документтер; - бүтүрүүчүлөр менен иштөөнүн натыйжалары; - академиялык репутация жөнүндө маалымат; - билим берүү чөйрөсүнүн коопсуздугун камсыз кылуу механизмдери.

2 Аккредитациялоо стандарты

Стандарт 2. Адам ресурстарын башкаруу.

Билим берүү уюму адам ресурстарын башкаруу миссиясына шайкеш келген саясатка жана механизмдерге жана билим берүү уюмунда иштөө үчүн кесиптик тажрыйбасы бар компетенттүү кадрларга ээ болууга тийиш. Кызматкерлердин кесипкөйлүгүн жогорулатууда жана жалдоодо адилеттүү жана ачык процесстерди колдонуңуз.

2-стандарттын критерийлери:

2.1. Билим берүү уюму Кыргыз Республикасынын эмгек мыйзамдарына ылайык педагогикалык жана окуу-көмөкчү персоналды ишке алуунун, жогорулатуунун ачык-айкын жана объективдүү критерийлерин камсыз кылууга тийиш.

2.2. Билим берүү уюму билим берүү уюмунун кадр саясатын иштеп чыгууга, кайра карап чыгууга жана өркүндөтүүгө мүмкүндүк берүүчү механизмдерге ээ болууга тийиш, ал бүткүл кызматкерлердин кесиптик компетенттүүлүгүн камсыз кылат.

2.3. Билим берүү уюму ишке ашырылып жаткан программалардын жана мамлекеттик билим берүү стандарттарынын ченемдик талаптарына, билим берүү уюмунун стратегиясына жана саясатына ылайык келүүсү үчүн окутуучулардын штаттык саны жана квалификациясы жөнүндө маалыматты берүүгө милдеттүү.

2.4 Билим берүү уюму педагогикалык кадрлардын, билим берүү тармагындагы жана тейлөөчү персоналдын квалификациясын жогорулатуунун туруктуу системасынын болушун камсыз кылууга, инновациялык билим берүү программаларын жана окутуунун технологияларын киргизүү үчүн окутуучулардын квалификациясын жогорулатуу саясатын жүргүзүүгө, окутуунун натыйжалуулугун жогорулатууга милдеттүү.

2.5. Билим берүү уюму окутуучуларды жана кызматкерлерди билим берүү уюмунун ишинин сапатын жогорулатуу боюнча тийиштүү иш-чараларга мотивациялоо жана шыктандыруу механизмдерин камсыз кылууга тийиш.

2.6. Билим берүү уюму окуу менен илимий изилдөөлөрдүн ортосундагы байланышты чыңдоо боюнча иш-чараларга колдоо көрсөтөт, профессордук-окутуучулук курамдын академиялык мобилдүүлүгүн өнүктүрөт, окутууга мыкты адистерди жана чакырылган лекторлорду тартат.

2.7. Билим берүү уюму окутуучуларга Мамлекеттик билим берүү стандарттарынын талаптарына жооп берген, окуунун натыйжаларына жетишүүгө жана билим берүүнүн

сапатын жогорулатууга салым кошкон окуу пландарын, окуу куралдарын, окуу китептерин иштеп чыгуу жана басып чыгаруу үчүн шарттарды түзүүгө тийиш.

2.8. Билим берүү уюмунда студенттердин пикирлерин эске алуу менен окуу ишинин сапатына мониторинг жүргүзүүнүн жана комплекстүү баа берүүнүн функционалдык системасы бар.

Негизги документтер: - ЖОЖдун кадрдык саясатын чагылдырган бекитилген документтер; - бош кызмат орундарын ээлөөгө конкурс өткөрүүнүн тартиби жөнүндө жобо; - эмгек келишимдери/контракттары; ДИ ПОК жана кызматкерлери; - ПОК жана алардын мүнөздөмөлөрү; - көмөкчү персоналды жана алардын мүнөздөмөлөрүн; - кызматкерлердин анкеталары (өзүн-өзү баалоо үчүн). - персоналды өнүктүрүү пландары; - педагогикалык ишмердүүлүктүн сапатын баалоо системасын чагылдырган документтер; - эл аралык долбоорлорго, гранттарга, конференцияларга катышууну ырастоочу документтер (сертификаттар) - басылып чыккан окуу китептери, окуу-методикалык колдонмолор, монографиялар; - алынган патенттер, күбөлүктөр; - квалификацияны жогорулатуу пландары; - квалификацияны жогорулатуу боюнча отчеттор; - квалификацияны жогорулатуунун, студенттерди даярдоонун жана илимий изилдөөлөрдүн сапатына таасирин талдоо; - окутуучуларды шыктандыруу, колдоо жана мотивациялоо жөнүндө маалымат.

3 Аккредитациялоо стандарты

Стандарт 3. Материалдык жана маалымат ресурстары.

Билим берүү уюму белгиленген миссияга, стратегияга жана ишке ашырылып жаткан билим берүү программаларына ылайык келген жетиштүү, жеткиликтүү, материалдык-техникалык базаны, маалыматтык ресурстарды жана студенттердин билим алуу чөйрөсүн камсыз кылат.

Билим берүү уюму өзүнүн билим берүү программаларын жана бүтүндөй университетти натыйжалуу башкаруу үчүн тиешелүү маалыматтарды чогултат, талдайт жана колдонот; ишке ашырылып жаткан билим берүү программалары, ыйгарылган квалификациялар жана бүтүндөй университеттин ишмердүүлүгү жөнүндө заманбап, калыс жана объективдүү, сандык жана сапаттык маалыматтарды үзгүлтүксүз жарыялайт.

3-стандарттын критерийлери:

3.1. Билим берүү уюму студенттердин жана кызматкерлердин ар кандай топторун керектүү материалдык ресурстар менен (аудиториялык, китепканалык фонддор, лабораториялар, компьютердик класстар, окуу жабдуулары, кызматкерлердин кабинеттери жана башка ресурстар) камсыз кылат. Билим берүү ресурстары НРК окутуу денгээлине ылайык түзүлөт.

3.2. Билим берүү уюму окутуу аянттарынын туруктуулугун жана жетиштүүлүгүн көрсөтөт.

3.3. Билим берүү уюмунун материалдык-техникалык базасы билим берүү чөйрөсүнүн коопсуздук талаптарына жооп берет;

3.4. Билим берүү уюму окуу залдарында жана китепканаларда иштөө үчүн зарыл шарттарды түзөт. Китепкананын мазмуну жана көлөмү жүргүзүлүп жаткан программаларга жана изилдөө иштерине ылайык келет.

3.5. Билим берүү уюму студенттердин окуусу, жашоосу жана эс алуусу үчүн ыңгайлуу шарттарды түзөт.

3.6. Билим берүү уюму тамактануу үчүн тиешелүү шарттарды, ошондой эле уюмдун медициналык борборлорунда медициналык тейлөөнү камсыз кылат.

3.7 Билим берүү уюму өзүнүн билим берүү максаттарын пландаштыруу жана ишке ашыруу үчүн төмөнкү маалыматтарды чогултат, системалаштырат, жалпылайт жана

сактайт:

- студенттердин саны жөнүндө маалымат;
- сабакка катышуу жана окуудагы жетишкендиктер, студенттердин жетишкендиктери жана окууну таштап кетүү көрсөткүчтөрү жөнүндө маалыматтар;
- студенттердин, бүтүрүүчүлөрдүн жана иш берүүчүлөрдүн билим берүү программаларын ишке ашырууга жана натыйжаларына канааттануусу;
- бүтүрүүчүлөрдү ишке орноштуруу;
- студенттердин илимий ишинин натыйжалары;
- билим берүү уюмунун ишинин негизги көрсөткүчтөрү.

3.8 Билим берүү уюмунун өзүнүн маалыматтык системасы жана маалымат базасы, окуу процессин башкаруу, бирдиктүү маалымат тармагы билим берүү уюмунун негизинде билим берүү кызматтарын маркетинг процесси, билим берүү программаларын ченемдик-укуктук, методикалык жана административдик камсыздоо, билим берүү процессинин сапатын камсыз кылуу жана мониторинг жүргүзүү боюнча маалыматтарды камтыган өзүнүн порталы же сайты бар.

3.9. Билим берүү уюму өзүнүн ишинин натыйжаларын чогултуу жана талдоо системасынын негизинде натыйжалуу маалыматтык-коммуникациялык технологияларды киргизүүнү камсыз кылууга мүмкүндүк берүүчү материалдык-техникалык ресурстардын өнүгүү динамикасына баа берүүнү жүргүзөт.

3.10. Коомчулуктун өз ишмердүүлүгү жөнүндө маалыматка ачык жеткиликтүүлүгүн камсыз кылуу үчүн билим берүү уюму коомдук маалыматтын натыйжалуу каражаттарын (басма документтер, анын сайты, ЖМК ж.б.) колдонот.

3.11. Билим берүү уюму билим берүүнүн сапатын камсыз кылуу үчүн материалдык-техникалык жана маалыматтык ресурстарды дайыма жаңыртып, өркүндөтүп турат.

Негизги документтер: - окуу жайларынын жана аудиториялардын тизмеси жана мүнөздөмөсү; - санитардык-гигиеналык ченемдерди жана өрт коопсуздугун ырастоочу документтер; - электрондук аянтчалардын жана электрондук ресурстардын мүнөздөмөлөрү, аларды пайдаланууну талдоо; - студенттерди социалдык жактан колдоо системасын мүнөздөгөн документтер (жоболор, регламенттер ж.б.); - окуу, усулдук жана илимий адабияттар фонду жөнүндө маалымат; окуу залдары жөнүндө маалымат; - ашканалар жана медициналык пункттар жөнүндө маалыматтар; - коомдук тамактанууну жана медициналык тейлөөнү уюштуруу; - МТБ, коомдук тамактануу жана медициналык тейлөөгө канааттануу боюнча студенттердин сурамжылоонун жыйынтыгы; - жатаканада жайгаштыруунун жана эс алууну уюштуруунун шайкештигин ырастоочу документтер; - студенттердин жатаканада жашоого канааттануусун көзөмөлдөөнүн жыйынтыгы.

4 Аккредитациялоо стандарты

Стандарт 4. Илимий ишмердүүлүк (жогорку жана ЖОЖдон кийинки кесиптик билим берүүчү билим берүү уюмдары үчүн).

Билим берүү уюму окутуучулардын жана студенттердин илимий изилдөөлөрүн уюштуруу үчүн шарттарды түзүүгө, илимий лабораторияларды түзүүгө көмөктөшүүгө жана жетиштүү илимий ресурстар менен камсыз кылууга жана ишке ашырылып жаткан билим берүү программаларынын талаптарына жооп берүүгө тийиш.

4-стандарттын критерийлери:

- 4.1. Билим берүү уюму илимий жана илимий-методикалык изилдөөлөрдү жүргүзөт;
- 4.2. Билим берүү уюму жетиштүү материалдык жана маалыматтык ресурстарга ээ жана алардын илимий изилдөөлөр үчүн жеткиликтүүлүгүн камсыз кылат;
- 4.3. Билим берүү уюму илимий практикадан өтүүгө, илимий натыйжаларды жана кадрларды алмашууга көмөк көрсөтөт;

4.4. Билим берүү уюму педагогдордун илимий-изилдөө иштеринин натыйжаларын окуу-тарбия ишинде жана практика менен байланышта колдонуу үчүн дем берүү системасын жана көрсөткүчтөрүн колдонот;

4.5. Билим берүү программасы өзүнүн илимий изилдөөлөрүнүн натыйжаларын окуу процессине же өндүрүшкө киргизүүнү (патенттердин, күбөлүктөрдүн, илимий ачылыштардын, ойлоп табуулардын ж.б. болушу) көрсөтүшү керек.

4.6. Билим берүү уюму илимий-метрикалык көрсөткүчтөр аркылуу кызматкерлердин жана студенттердин илимий иштерин жарыялоо активдүүлүгүн жогорулатуу боюнча иш-чараларды жүргүзүүдө.

Негизги документтер: - илимий-изилдөө иштерин уюштуруу боюнча документтер; - илимий лабораториялардын жана ресурстардын болушу; - илимий-изилдөө иштеринин жана студенттердин изилдөө иштеринин актуалдуу темалары; илимий-изилдөө иштери жана студенттердин изилдөө иштери боюнча отчеттор; - илимий конференцияларга катышуу; - илимий журналдын болушу; - окутуучулар менен студенттердин басылмалары; - профессордук-окутуучулук курамды жана студенттерди колдоо; - эл аралык илимий долбоорлор, стажировкалар ж.б.; - окуу процессине киргизүүнүн натыйжалары, өндүрүш, патенттер, сертификаттар ж.б.

5 Аккредитациялоо стандарты

Стандарт 5. Каржы ресурстарын башкаруу.

Билим берүү уюму билим берүү уюмунун миссиясына жана максаттарына жетүү үчүн каржылык ресурстарды башкарууну уюштурат. Билим берүү уюмунда билим берүүнүн сапатын үзгүлтүксүз камсыз кылуу үчүн каржылык кыйынчылыктарга жана күтүлбөгөн жагдайларга өз убагында чара көрүү механизмдери бар.

5-стандарттын критерийлери:

5.1. Билим берүү уюму билим берүү уюмунун сапатын камсыз кылуу жана жетишилген деңгээлди колдоо үчүн жетиштүү каржылык ресурстарга ээ болууга тийиш. Каржылык туруктуулукка билим берүүнүн сапатын төмөндөтүүнүн эсебинен жетүүгө болбойт.

5.2. Билим берүү уюму студенттерге, профессордук-окутуучулук курамга так белгиленген максаттарга, милдеттерге ылайык каржылык жардам берүүнү көрсөтүүгө, ошондой эле студенттердин, окутуучулук курамдын жана билим берүү уюмунун ортосундагы мамилелерге байланышкан бардык каржылык маселелер боюнча аларга өз убагында жана толук маалымат берүүгө милдеттүү.

5.3. Билим берүү уюму өзүнүн жылдык жана стратегиялык каржылык планын түзүүдө студенттерге, окутуучулук жана окуу-көмөкчү курамга каржылык жардам көрсөтүүнү эске алууга тийиш.

5.4. Билим берүү уюму пландаштыруунун жана каржылык башкаруунун натыйжалуулугун кепилдеген технологияларды колдонууга тийиш. Колдо болгон материалдык ресурстарды, учурдагы жана пландаштырылган керектөөлөрдү баалоо жана талдоонун негизинде билим берүү уюмунун бюджетинин бөлүштүрүлүшүн көрсөтүү.

5.5. Билим берүү уюмунда функционалдык милдеттери билим берүү уюмунун уюштуруу түзүмүндө так аныкталган каржылык кызматкерлердин квалификациялуу штатына ээ болууга тийиш.

5.6. Билим берүү уюму каржылык менеджментте ачыктыкка жана айкындуулукка, туура каржылык менеджментке, туура бюджетке, ички көзөмөлдүк механизмдерге жана тобокелдиктерге баа берүүгө кепилдик берүүгө тийиш.

5.7. Билим берүү уюму өзүнүн каржылык ресурстарынын олуттуу бөлүгүн билим берүү жана илимий-изилдөө ишин колдоого жана билим берүү уюмунун инфраструктурасын жакшыртууга багытташы керек. Билим берүү уюму билим берүү

уюмун өнүктүрүү үчүн зарыл болгон өзүнүн бюджетин системалуу түрдө көбөйтүүнү көрсөтүүгө тийиш.

5.8. Билим берүү уюму өзүнүн каржылык абалына баа берүүнүн ички жана тышкы механизмдерине ээ болууга жана үзгүлтүксүз негизде каржылык текшерүүдөн өтүүгө тийиш.

5.9. Билим берүү уюму каржылык ресурстар билим берүү уюмунун туруктуу өнүгүүсүнө көмөктөшөөрүн көрсөтүшү керек (эмгек акы, коммуналдык, байланыш жана башка кызматтарга кеткен чыгымдар, окутуучулардын жана кызматкерлердин квалификациясын жогорулатууга кеткен чыгымдар, билим берүү уюмун өнүктүрүүгө кеткен чыгымдар).

Негизги документтер: - каржылык башкаруу (түзүм); - каржылык каражаттарды, бюджеттик жана келишимдик каражаттарды, кирешелерди жана чыгашаларды, сметалык документтерди пландаштыруу; - каржылык отчет; - каржылык кызматкерлердин штаты жана алардын квалификациясы; - билим берүү, илимий-изилдөө ишин каржылык камсыздоо жана билим берүү уюмунун инфраструктурасын жасакшыртуу жөнүндө жобо; - Каржылык комитет жөнүндө жобо (бар болсо); - жылдык каржылык аудит жөнүндө корутунду.